

meget dertil at sige, saasom blandt Andet med Hensyn til de — som jeg maa tilstaa — mærkverdige Ytringer, der kom fra den ærede Ordfører om Forskjellen mellem Menighedsudvalgets Følelse af sit Ansvar og de enkelte Menighedsmedlemmers Følelse af deres Ansvar, naar Valget ubetinget overlades dem, ligesom ogsaa med Hensyn til forskellige andre af hans Udtalelser f. Ex. om, hvorledes man fornuftigvis skal opfatte Betingelsen for uordinerede Valgkandidater, at de jevnlig skulde have præbiket. Det er mig som sagt ikke væsentligt om at gjøre at komme ind paa alle disse Enkeltheder, thi jeg betragter den Afstemning, som skal finde Sted, og den Tale, som her skal føres, for sigtende til virkelig at oplyse og laa fast, hvad det er, der egentlig skiller Flertallet og Mindretallet fra hinanden, og hvad der gjør, at vi ikke have kunnet komme til Enighed, nemlig vore forskellige Betragtning over det store Hovedspørgsmaal, hvorledes Forholdene i Virkeligheden ere i Sognemenighederne, og hvorvidt der bør freδες over disse eller ikke.

J. A. Hansen: Vi have troet at kunne samle Alle indenfor Folketirkens Grændser, var den ærede sidste Taler's Ord. Dette have vi ikke troet. Det troede vore Forsedre, da de tvang Alle til at lade sig døbe, naar de vare fødte af Forældre, som hørte til Statskirken heri Landet, og indføre i det samme Kirkesamfund, som de selv hørte til, eller i modsat Fald forlade Landet eller sættes i Lughuset. Dengang troede man at kunne samle Alle indenfor Folketirken, og det er ikke os, der have troet at kunne samle Alle indenfor Folketirken. Vi have heller ikke ladet det glide efter de gamle Forhold, og det er ikke os, der have samlet Alle indenfor Folketirkens Grændser. Det er Fortiden, som har overleveret os dette. Den ærede sidste Taler sagde i sit forrige Foredrag — det var den samme Tanke —, at Præsten skulde være Alles Præst i Sognet, og han har ivret meget imod, at en vis Del af Menigheden skulde kunne faae en Præst, som den øvrige Del af Menigheden var misfornøjet med, thi de skulde Alle være fornøiede — eller Alle misfornøiede. Jeg kan ikke faae Andet ud af det, thi naar en Menighed nutilbogs, hvor der er Frihed indenfor Folketirken i forskellige Retninger, hvad den ærede Taler selv saa rigtigt sagde og nylig fremhævede, idet han udtalte, at der var 3 Hovedretninger i Folketirken, som ofte skulle sig temmelig betydeligt fra hverandre, — naar en saadan Menighed skulde have en Præst for alle disse 3 Retninger, som fandtes i den, hvorledes skulde denne Præst da være? Han skulde være saaledes, at ingen af disse 3 Retninger kunde bruge ham, thi kunde den ene af disse Retninger bruge ham og slutte sig til ham med Underlighed og Hengivenhed, saa maatte han være Modstander af de andre. Det forekommer mig at være klart, at i saa Fald kunde han ikke være Alles Præst. Men der er

ingen af de ærede Talere, jeg endnu har hørt, der har gjort opmærksom paa, hvorledes vore Præster for Tiden uddannes. Herom tør jeg ikke dømmes; men der er i den senere Tid fremkommet flere vægtige og sagkyndige Stemmer om vore Præsters Uddannelse, Stemmer, som ligefrem gaa ud paa, at de uddannes saaledes, at de maa blive fremmede for Menigheden og maa være fremmede for hele det praktiske Liv, hvori de skulle indtræde, naar de en Gang faae Embede. De maa i flere Aar tilbringe deres Tid med Studiet af Videnskaber, der ligge aldeles fjernt fra det virkelige Liv. Naar nu en saadan Mand, som er ganske overordentlig dygtig og inde i de Kundskaber, som han har anvendt sin Tid paa at erhverve sig, og som har faaet en ganske ubemærket Examen, kommer ud i Menigheden, hvorledes skal han saa kunne være Præst for hele Menigheden? Der vil jeg sige med det ærede Medlem for Veile Amts 3die Valgkreds (Th. Nielsen): hvor det er en Menighed, som er fuldstændig meningsløs i kristelig Henseende, som slet intet kristeligt og kirkeligt Standpunkt indtager, der kan man være tilfreds med Svilkensomhelst, men dog vanskeligt med en saadan, som slet ikke kan finde sig ind i det praktiske Liv; thi, som det ærede Medlem sagde, Beboerne maa dog ønske, at Præsterne komme i deres Selskab og tale med dem om Jorden og Agerdyrkingen, om hvilke Heste der ere de bedste osv.; Præsten maa kort sagt være en Selskabsmand. Men saasnart der opstaar en kristelig og kirkelig Interesse i en Menighed, maa Tilfredsheden med en saadan Præst jo være forbi. Jeg maa derfor med Hensyn til den Betragtning, som den ærede Ordfører for Mindretallet har gjort gjældende, gjentage det, jeg før sagde. Dersom Menigheden deler sig i disse 3 Hovedretninger, og dersom altsaa de udvalgte Mænd, som skulle gjøre Indstilling om Embedets Besættelse, ogsaa dele sig, kan der komme paa Valg 2 eller 3 Præster, som høre hver til sin forskellige Hovedretning i Kirken. Saa mener den ærede Ordfører for Mindretallet, at dette er galt, thi hvilken af disse der bliver valgt, bliver det kun et Mindretal, som faar den Præst, det ønsker, medens de andre to Retninger, som han forudsætter ere ligesaa stærke som den tredie, ere misfornøiede. Det er nu for det Første ikke altid saa, at fordi der er tre forskellige Retninger i en Menighed, de alle ere lige stærke. Den ene Hovedretning kan være stærkere end begge de andre, og der kan være en Retning, som er forholdsvis noget stærkere end hver enkelt af de andre. Hvorledes man imidlertid end tænker sig dette, er det efter min Mening en underlig Indvending mod Flertallets Forslag, at saa faar kun en mindre Del en Præst, som tiltaler den, og som den er overmaade vel fornøiet med. Den ærede Ordfører for Mindretallet vil, at dette ikke skal kunne ske, men at i saadanne Tilfælde Ministeren skal sende Me-